

En god skoletur til Kongernes Jelling

Velkommen til Kongernes Jelling. Vi vil gerne give jer et kort overblik over alt det I kan opleve, når turen går til Kongernes Jelling.

På det store udendørs monumentområde har vi gode formidlere, der fortæller levende om runesten, gravhøje, palisader osv.

Vores oplevelsescenter, er bygget op på en sådan måde, at børn i mindre grupper skal kunne gå rundt på egen hånd. Derfor er der her en kort beskrivelse af det store udendørs område, samt en vejledning til oplevelsescentret. Til sidst vil der være spørgsmål/opgaver man kan anvende til et skolebesøg hos os.

Monumentområdet består af de to kendte runesten, også kaldet Jelling-stenene, som er rejst af henholdsvis Gorm den Gamle og hans søn Harald Blåtand. De to sten er lavet i ca. år 950 og 965 efter kristi. Dertil er der også to enorme høje bygget i vikingetiden, hvoraf den nordlige høj er en gravhøj – sandsynligvis bygget til at gravlægge Gorm den Gamle. Der er også en kirke som er en af de ældste stenbyggede kirker i Danmark ca. år 1050. Disse monumenter blev indskrevet på UNESCOs verdensarvsliste i 1994 som det første sted i DK. Siden er der fundet en enorm skibssætning lavet af sten rundt om den nordlige høj som understreger vigtigheden af den gravlagte, samt et enormt palisade-hegn som omkranser både stenene, kirken, højene og skibssætningen. Palisadehegnet er den største konstruktion fra vikingetiden, den var bygget af egetræ og har været ca. 4 meter høj og har indhegnet et område på 12,5 hektarer (eller hvad der svarer til 24 fodboldbaner).

Alt der er bygget indenfor palisaden virker til at være bygget op efter **strenge matematiske formler**, næsten alle afstande kan inddeles i 12 m. (som f.eks. længden og bredden på husene (24x12m) eller længden på hver side af palisaden (360m)). Dertil viser det sig at palisadens konstruktion giver os fire retvinklede Pythagoras trekanter som til sammen giver os den rhombeformede figur som palisaden har. Alt dette, og meget mere, bliver grundigt forklaret på de rundvisninger vi tilbyder i området.

Den indendørs udstilling bygger videre på disse oplysninger samt meget andet vi ved om vikinger og vikingetiden. Her bliver historien fortalt på en ny og spændende måde, så børn i alle aldre kan få lov til at lege mens de lærer. Derfor kaldes museet i dag for et oplevelsescenter, bl.a. fordi det nu er meningen at man skal bruge fingrene til at se med. Der er knapper, håndtag, drejeborde og touch-screens som forhåbentlig gør et besøg på Kongernes Jelling både sjovt, lærerigt og uforglemmeligt. **NB: Når man røre ved ting der har den orange farve, får man noget til at ske.**

Selve oplevelsescentret er bygget op på følgende måde:

Foyer med reception, oversigtsbord og tegnerobot. Tegnerobotten tegner tegninger fra udstillingen med kridt på en 8 meter lang tavle, som vaskes ren hver morgen inden robotten bliver sat til at tegne nye tegninger i løbet af dagen.

Underetagen består af tre rum med hver deres tema. Det første rum er et **bålrum** hvor der bliver fortalt historier fra vikingetiden med tilhørende billeder som kommer frem inde i flammerne (ilden er lavet digitalt og er altså ikke farlig).

Rum nummer to hedder **Vikingerne verden** og viser hvorledes vikingerne ikke bare var gode krigere, men også dygtige handelsmænd og kompetente bønder. Der er en masse knapper der kan trykkes på i dette lokale og hver knap frembringer en lille billede-historie på væggen om det valgte emne. I dette lokale er der også lidt information om hvordan det kunne have taget sig ud inden for palisaden i vikingetiden, samt et vikingespil som blev kaldt hnefatafl som man kan prøve kræfter med sammen med en ven.

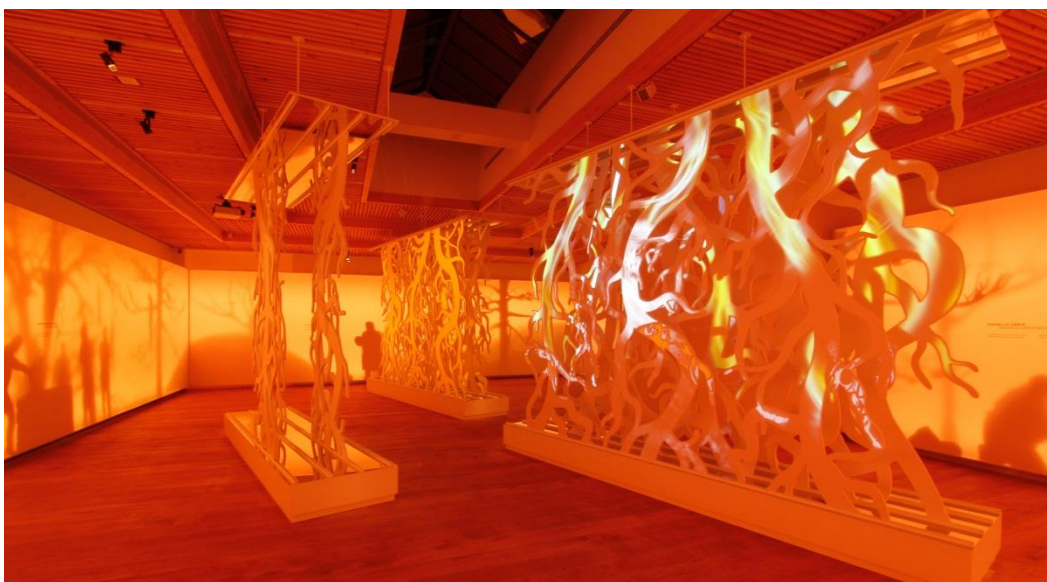
Det sidste rum i underetagen kaldes for **gravkammeret**, her udstiller vi de genstande som blev fundet i gravkammeret fra Nordhøjen. Ved hjælp af moderne virkemidler kan vi mere end bare vise genstanden, men også hvad de blev brugt til. I dette rum kan man også samle et lille puzzlespil på en skærm som viser en af de flotte træudskæringer fra gravkammeret.

Til sidst i dette lokale har vi opsat en slags skibssætning med fire positioner i gulvet som man kan stille sig på. Hver position viser rækkefølgen af hvordan man kommer til Valhal, fra at falde i kamp på slagmarken, til at blive brændt på bålet og videre mod Asgård op ad Regnbuebroen Bifrost for til sidst, at nå frem til Valhal og blive en af Odins udødelige krigere.

Overetagen kommer man op til ved hjælp af trappen for enden af Gravkammeret. På denne etage er der fire separate rum hvor det første man kommer op til er **Mytologirummet**. Oplev den nordiske mytologi. Lyt og led efter historierne fortalt på rødderne af livets træ. Hele rummet skifter farve afhængig af historierens tema (f.eks. betyder den blå farve skabelsesmyter og den røde betyder ragnarokmyter).

Det andet rum på overetagen kaldes for **Haralds rum**. Få historierne om byggekongen Harald Blåtand og hvordan kristendommen langsomt fik fat. Her kan du bl.a. dreje på Haralds store runesten og lære om hvad han byggede i Danmark.

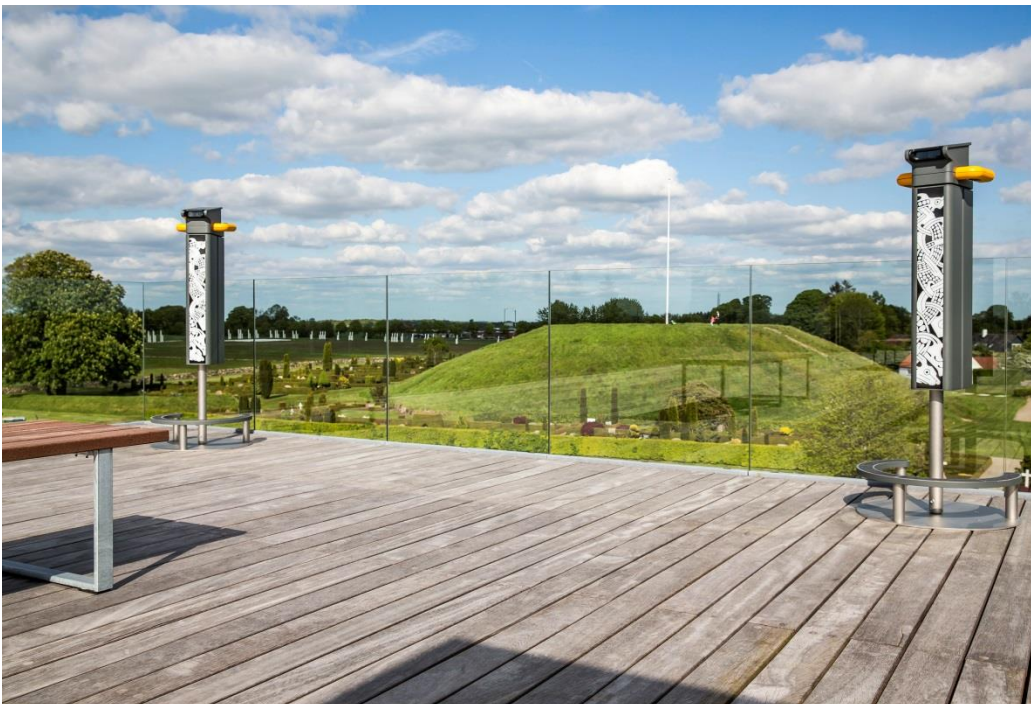
I det næste rum finder du bl.a. **kongerækken** som fylder en hel væg. Følg Kongehusets historie om krig, kærlighed og magt igennem mere end 1000 år - fra Gorm den Gamle til i dag. Der bliver ved hjælp af lys og lyd fortalt udvalgte historier fra det danske kongehus' historie.

I det sidste rum på 1. sal finder du bl.a. **Monumentbordet** som er et interaktivt bord med en drejeknap. Få overblik over Jelling gennem tiderne ved at dreje på knappen.

Fotos og tegninger på væggene fortæller om arkæologernes jagt på ny viden.

Til sidst går turen op af trapperne til **tagterrassen** hvor man kan nyde udsigten over UNESCO verdensarvsområdet og prøve de digitale kikkerter, der kan tage dig over 1000 år tilbage i tiden.

Vi vil gerne have at jeres børn/elever får en god dag i selskab med de gamle vikinger i Kongernes Jelling, derfor har vi lavet et par anbefalinger der kan være med til at gøre dagen til en succes.

- Forbered eleverne godt på besøget – gør dem nysgerrige.
- Lærerne går med rundt.
- Der kommer rigtig mange gæster til Jelling og der skal gerne være plads til alle, så mind børnene om ”god opførsel”

Vi glæder os til at se jer i Kongernes Jelling!

Spørgsmål til udstillingen.

3.- 6. klasse.

Bålrummet:

- 1- Hvad handler en af historierne der bliver fortalt i ilden i bålrummet om?

Vikingernes verden:

- 2- Hvor hærgede Rollo? (led efter knappen som fortæller historien ved bordet der handler om krigere)
- 3- Hvad spiste vikingerne om vinteren hvis det var dårlige tider? (led efter bordet der kan dreje rundt)
- 4- Hvad sker der med krigeren når man hugger hans ben af med øksen?
- 5- Hvad sker der inde i langhuset på Kongernes Jelling? (Kan du finde det lille kighul i væggen?)

Gravkammeret:

- 6- I gravkammeret er der udstillet et lille stearinlys af bivoks, hvordan tændte man sådan et lys i vikingetiden?

Mytologirummet:

- 7- I rummet finder du på en af væggene en kvinde som kaldes en vølv. Hvad hedder den giftige plante som hun plukker?

Haralds rum:

- 8- Hvilken person er på den tredje side af Haralds store runesten?

Kongerækken:

- 9- Hvornår var Svend Tveskæg konge og hvad hed hans far?

Runeskriveren:

- 10- Hvordan ser dit navn ud når det er stavet med runer?

Spørgsmål til udstillingen.

7. – 9. klasse.

Vikingernes verden:

- 1- Hvad brugte man økser til i vikingetiden?
- 2- Vikingerne brugte honning til at lave en speciel drik, hvilken? (svaret findes ved bordet der handler om hverdagsliv i vikingetiden)
- 3- Hvad var handelsmandens vigtigste redskab? (svaret findes ved bordet der handler om handel i vikingetiden)

Gravkammeret:

- 4- Gravkammeret i Nordhøjen blev bygget af egetræ. Ved hjælp af årringene i træet kan man regne sig frem til hvornår træet blev fældet, hvornår var det?

Mytologirummet:

- 5- Hvilke tre former for ofringer kan du finde beskrevet i rummet?

Haralds rum:

- 6- Hvilken historie fortæller de fire guldplader fra Tamdrup Kirke om?
- 7- Nævn en af Haralds byggerier som ikke ligger i Jelling.

Kongerækken:

- 8- Hvornår var Frederik den 9. konge og hvad hedder hans datter?

Kirkens udvikling:

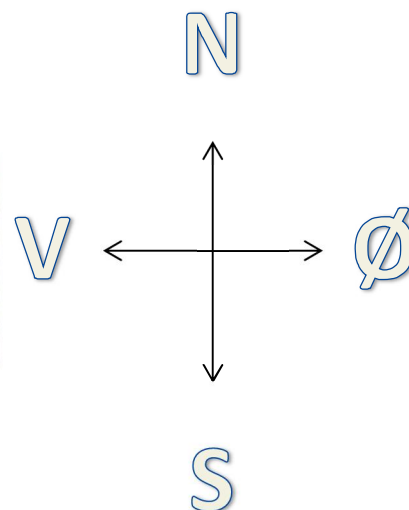
- 9- Hvornår blev den første trækirke bygget i Jelling? (Stavkirken)

Monumentbordet:

- 10- I år 959 bygges gravkammeret. I det blev der fundet en træfigur af en mand. Hvilke tre ting kunne denne mand forestille?

Bevægelse i det udendørs område:

1. Det var et kæmpe arbejde at bygge Nordhøjen. Herfra er der en god udsigt over hele området. Hvor mange trappetrin er der op til Nordhøjens top?
2. På Sydhøjen står en firkantet sten hvor der står GS¹ på. Hvilket årstal står der på stenen?
3. Der er fundet tre huse langs palisaden. I dag er de tegnet op på de tre store hvide beton fliser mod nordøst. Hvor mange rum er der i sådan et langhus?
4. I vikingetiden var skibssætningen lavet af store sten. I dag markeres det med betonplader. Hvor mange plader er der fra kirkegården og op til nordspidsen?
5. Der er kun fundet en smal port i palisaden. Hvor mange kan I stå skulder ved skulder i indgangen. Porten er tegnet op på de hvide fliser i palisaden mod nord.
6. Palisaden i Jelling er næsten 1,5 kilometer hele vejen rundt. I dag markeres den med betonsøjler. Hvor mange søjler er der fra det nordvestlige til det nordøstlige hjørne?
7. I det nordvestlige hjørne af området (bagved kroen) ligger der nogle store sten som engang var en del af skibssætningen, hvor mange ligger der?

¹ GS står for Generalstaben, som var dem der stod for den topografiske opmåling af Danmark i den sidste halvdel af 1800-tallet.